

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In Quo Orationes Sacrae, & Panegyricae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

De Inferorum pœnis. Oratio XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71028)

non postulet pro se quisque ardentissimis precibus ac votis, *moriatur anima mea morte justorum!* Num. 25. At animadvertite diligenter, Adolescentes, hoc ipsum fuisse, quod orabat olim Baalam impius, quod turpissimi quique peccatores sibi apprecantur, quod & præstolari confidenter non dubitant. Infelices! qui vel nesciant, vel nescire se simulent, non dari cuiquam, ut Sanctorum mortem obeat, nisi Sanctorum more vixerit. Bernardum audite ejusmodi hominum vota, spēsque præcidentem. *Vivat anima tua vitâ justorum, si vis, ut moriatur anima tua morte justorum.* Quamobrem providete omni studio atque operâ; ut quibus esse similes in morte pulchrum & expetendum esse ducitis, eorundem mores sanctissimos, & vitæ innocentiam æmuleturini.

DE

INFERORUM POENIS.

ORATIO XII.

Quis poterit de vobis habitare cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? Is. C. 33.

UTinam, Adolescentes Christiani, unus eorum aliquis, qui perpetuis flammaram infernarum incendijs macerantur, sifteret se vobis hodie præsentem ex hoc loco, & ejaculans in unumquemque vestrâ scintillas aliquot illius ignis, quo depascitur, ita sciscitaretur à singulis. *Quis po-*

K 2 *terit*

verit de vobis habitare cum igne deſcorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus ſempiternis? Futurum ego non dubitem, quin aſpectus ejuſmodi veſtros animos graviter commoveret, plúſque momenti ad perſuadendum hominis illius unica vox, quàm diſertiffimi Oratoris ſermo prolixior habere poſſit. Tamen ſi quã valemus rerum æternarum fide, quid opus eſt ejuſmodi miraculis, ut nobis ab Inferorum incendijs pertimeſcendum, ut par eſt, ſentiamus? Sufficiet, mihi credite, bene præparatis animis rudior aliqua pœnarum æternarum adumbratio, ut in declinando periculo tam gravi diligentes ac cauti efficiamur.

Verùm de Inferorum ſupplicijs ego dicturus, quid primum loquar, Adoleſcentes, aut quid poſiſimum ſectandum putem? Quocumque mentis oculos intendam, aut ſe cogitationis aſpectus circumferat, terribilis quædam & horrore plena graviffimarũ rerum ſpecies ſtatim ſe offert, & volentem inchoare quidpiam multitudine ſuã atque gravitate perturbat. Hinc video infelices animas ſuaviſſimo Dei omnipotentis conſpectu privatas, quem viſiſſe ſumma felicitas, quo caruiſſe ſumma damnatio eſt: Deus immortalis quàm terribile ſupplicium! Inde circumſpicio inextincta flammarum incendia ad torquendas eaſdem illas animas deſtinata: quale tormenti genus, & quanto cum horrore conjunctum! In tantã utriuſque pœnæ gravitate nullus ſe mihi objicit aut modus, aut finis, ſed immenſa quædam æternitatis unjuſ duratio: quantus hinc deſperationis acerbiffimæ cumulus exſurgit. Nulla pars eſt ſuppliciorum ejuſmodi, quæ ſingulari quãdam conſideratione non egeat. Dicamus de ſingulis, quantum patientur conſeſſi nobis temporis anguſtiæ: & faxit Deus, ut ex argumento tam lugubri intelligatis, Adoleſcentes, quàm ſit horrendum in manus Dei viventis incidiſſe. *Heb. 10.*

I. PARS

I. P A R S.

Ac primò quidem, nullum videtur nobis supplicium tam grave, quàm illud, quod ex sola Dei jacturâ oritur, si tales essemus, quales esse nos oporteret, & quales tandem aliquando erimus, cum exuti penitus terrenâ corporis mole nostræ naturæ atque indoli permittemur. Verùm quamdiu corporeis vinculis alligatur anima; ut neque Deum, neque se ipsa satis novit, ita neque ut par est, intelligit, quanti sit Deum perdere, & ab ipsius conspectu suavissimo in perpetuum arceri. *Animalis homo*, inquit Paulus, 1. Cor. 2. *non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei.* Verùm enim verò veniet dies ille, cum intelligemus qualis ac quantus sit Deus; cum infinitas ipsius perfectiones ac dotes cognitæ ac spectatæ habebimus; cum neque supremam illius majestatem, neque pulchritudinem ex omni parte perfectam, neque sapientiam incredibilem, neque bonitatem omnium amoribus dignissimam licebit ignorare. Tum verò quàm magnificus, quàm admirabilis, quàm expetendus Deus videbitur! At neque Deum tantummodo noverit anima, sed intelliget pariter ipsa, qualis sit. Hoc est, sentiet eo se factam fuisse consilio, ut Deo frueretur, neque se felicem ac beatam esse posse, nisi in ipso tanquam in fine suo conquiescat.

Tamen si eodem illo Deo carendum sit; si nulla spes illius unquam, aut possidendi, aut videndi affulgeat, quod erit tam grave supplicij genus, quod Dei privatione mitius videri non debeat? Scilicet rapietur illa toto impetu voluntatis in Deum, extra quem nulla pax, nulla tranquillitas sperari possit. Involare conabitur in tenerrimos amantissimi Numinis amplexus, cui adhærere tam bonum est; verùm deprimetur in inferiores terræ partes iniquo peccatorum suorum pondere; arcebitur longiùs ab eâ.

K ;

dem

dem illâ bonitate, quam olim contempserit, & personantes auribus terribiles illas voces audiet; *discede à me, discede.* At quò ibit infelix anima, quam à te sic removeris, ô Deus: quò perget? quò se conferet? ubi bene esse poterit illi sine te? & te semel si caruerit, quis jacturam illam refarciat? An non tu fecisti nos ad te, ô Deus, & irrequietum est cor nostrum, donec requiescat in te? Tamen repellis in perpetuum infelicem animam, nullam vis esse illi tecum deinde partem: abjicis illam, exterminas, prohi! *quàm horrendum est,* inquit Augustinus, *videre Deum & perdere.*

Atque hæc tam amara jacturæ illius memoria ita infelicis animæ cogitationi obversabitur, ut ab ea nunquam abisset; hoc habebit sibi homo damnatus perpetuò exprobrandum: Deum meum perdidit; & meâ unius factam est culpâ, ut perderim: per me itetit unum, ut ipsius aspectu fruerer, & nolui! Ah! si voluissim, inter suavissimos ipsius amplexus jam versarer! sed ô me stultum ac dementem, castissimæ illi delectationi turpissimam prætulit voluptatem! Hæc cogitatione, stimulis quasi acutissimis, confixus ac punctus damnati hominis animus totam mentis aciem contendet, ut omnem à se Dei memoriam excutiat; ut de Deo non cogitet magis, quàm si nullus in rerum naturâ Deus existeret. Verùm quidquid agat tandem, quantumcumque maceret se se, ac torqueat; ut importunam divini Numinis recordationem eliminet; tantò præsentior aderit ipsi Deus. Imò, imò offeret illi se tortoris instar crudelissimi, & præteriti temporis memoriam refricans, age, age infelix, inquiet Deus; judicetur inter me & te! utrius tandem nostrâ culpâ contigit, ut à felicissimâ mei possessione excideris? Quid ego pro te facere potui, & non feci? quid defuit tibi ex omni parte, quominus tuam in tuto salutem collocares?

Tu

Tu natus ipso purissimæ Religionis in sinu: tu, promovente sedulâ parentum solitudine, liberaliter educatus; tu nactus optimos moderatores ac magistros, qui dedocerent pravitatis semitas, virtutis viam aperirent. Tu quoties salutiferum mortis meæ fructum inter augustissima mysteria percepisti? quoties refectus mei corporis epulo? quoties sanguinis poculo recreatus? Adde tot illustrationes mentis, tot salubres cordis impulsus, quibus ego te meliorem ad frugem tentavi revocare: adde indultam tam sæpè, post graves ac frequentes relapsus, peccatorum veniam. Tamen tot inter salutis adjumenta excidisti mihi, & in pernicem ultrò volensque corruisti. *Perditio tua ex te; tibi unicè imputa, quòd summo tuo bono, summâ beatitudine careas.* Ut erit nihil, unde objurgationes tam iustas confutet infelix anima, ita suum in se ipsam furorem exacuet. Hinc orietur desiderium illud, & plena furore rabies, quam Vates Regius tam feliciter expressit. *Peccator, inquit, videbit, & irascetur; dentibus suis fremet, & tabescet.* Verùm desiderium peccatorum peribit; Psal. 112. inutilis dolor, inanes lachrymæ, futilis desperatio, quæ nullam acerbissimo desiderio medelam afferat.

P A R S II.

Progrediamur ulteriùs, Adolescentes, & ad contemplandam in Inferis novam pœnarum seriem animos intendamus. Hic verò fateor magis commoveri me, quàm antè: adeò varias in partes pertrahunt animum, ac perturbant suppliciorum illorum gravitas, multitudo, diversitas. Quantò hinc ego profitear veriùs, quàm Poëta ille vester de fœtibus suis Inferis faciebat, non mihi si *centum linguæ sint, orâque centum, ferrea vox*, tamen omnia pœnarum nomina percurram, quibus infelices Damna-
torum animæ mancipantur. Agite enim; an tene-

K 4

bras

bras loquar horrendamque caliginem? ignis occurrat! An ignem ipsum sulphureum, piceum, inextinctum, & ad intimas ossium medullas penetrantem? offert se vermis ille, qui non moritur, perpetuus crudelisque stimulus, qui momentis omnibus mentem fodiet, incendat, excruciet! an tristissimam mortem & vitam morte ipsa luctuosam magis: aperient se se, & explicabunt immensa illa aeternitatis spatia, quae nullo unquam temporum fine concludentur. Quid de loci foetore, de immanitate sociorum, de lachrymis, de stridore dentium, de rabie ac desperatione dicam? dicendum tamen: at ita dicendum, ut non astringamur ullo ordine certo argumentorum, sed in tanta perturbatione, quidquid obtulerit se primum, hoc arripiamus tantum, & ad vestram utilitatem perstringamus.

Fingite igitur vobis primum, Adolescentes, in intimis terrae visceribus depressum carcerem, quem lacus ingens undique circumambit sulphure atque igne exaestuans. Hic jacebunt acervatim altissimis cumulis homines infelicissimi, constricti densaque, vix ducentes spiritum, eumque non nisi ex igne ducentes ac sulphure, sordibusque teterrimis, quae hunc in locum tanquam in seninam ac cloacam e terris omnibus derivatae confluerint. Ed ferentur purgamenta faecesque corporum omnium: his odoribus, his suffitibus homines deliciarum amantes vaporabuntur. Adeste animis, Adolescentes Christiani, & quod Bernardus sapienter monet, *Descendite in infernum viventes, ne descendatis mortui*. Animadvertite, quae vobis illic supplicia desinentur, nisi diligentius impofterum, quam forte fecistis hactenus, a peccato lethali caveatis. Neque enim in illo suppliciorum loco peccatum erit ullum, quod poenam vacabit suam; sed prout quisque peccaverit, ita pares peccatis suis poenas patietur.

Illic homines luxu & mollitie perdit, sacrificuli ventris & abdominis, epulones fastidiosi, voluptuarii potatores, pro dulcibus poculis, pro exquisitis dapibus, picem accensam, fluidum sulphur, liquatum plumbum potabunt largis haustibus. Flagitabunt illi, ut Evangelicus epulo aquæ guttulam ardentibus faucibus, neque illis in æternitatem omnem concedetur.

Hic Adolescentes lascivi, qui ad picturas turpes, ad libros obscenos, ad omnem impuritatis speciem oculos adjiciunt; qui aures à lutulentis sermonibus, à lubricis colloquijs, ab inficetis carminibus non temperant, dignas inverecundâ curiositate pœnas luent. Illi oculi damnabuntur perpetuis fletibus, *ibi erit fletus*, Matth 8, dicit Dominus; damnabuntur sempiternis tenebris, idem Christus adjicit, *mittite eum in tenebras exteriores*; Matt. 22. quæ tenebræ dabunt funestissimi luminis tantum, quantum erit satis ad intuendas immanes monstrorum formas, ad infames flagitiorum comites atque auctores contemplandos. Illæ aures patebunt horrendis ululatus ac rugibus dæmonum, perpetuis in Deum convicijs ac maledictis, perrennibus sociorum opprobrijs onerabuntur.

Attu, delicatule, effœminate Juvenis, qui cuticulam curas tam operosè; tu; si quis esses tamen ejusmodi, qui turpissimum corpus in omni voluntas dedecore, qui confectaris infames delicias, qui voluptates vetitas omni ex parte cupidius venaris, nefarijs par libidinibus supplicium expecta. Illam cutem, carnem illam, æternæ rotæ, æternæ cruce, æterni aculei torquebunt. Ardebunt illa membra sempiternis ignibus, quæ jam ardentissimæ impuritatis facibus accendis. Nulla pars corporis illius spurcissimi non cruciabitur doloribus acutissimis, sævissimis incendijs non æstuabit. Penetrabunt flammæ artus omnes, medullasque ipsas atque ossa

intima pervadent. Instabunt insuper flagellis ac scorpionibus tortores sævissimi, neque momentum ullum à supplicio vacuum præterire patientur.

Neque sua pariter pœna deerit superbis hominibus, qui gloriam ventis omnibus aucupantur, qui honore quodam futili posteriora ducunt pietatis ac religionis officia. Hi lacu in imo abjecti depressique, ab omnibus sprete, ab omnibus crudeliter illusi, superis inferisque despectissimi jacebunt simul; in fascem unum colligentur superbi omnes, ut iisdem defflagrent ardoribus, pœnis iisdem torqueantur.

Quantum verò ardebit quisque, quæ mensura suppliciorum erit? Audite B. Joannem in Apocalypsi c. 18. sic loquentem; *quantum glorificavit se & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum & luctum.* Sic est, Adolescentes; quantum honoris quisque vestrùm contra legem Dei quæsiêrit, tantum & ipsi suppliciorum irrogabitur; quantum deliciarum gustaverit perperam, tantò etiam vividiores flammæ experietur. Hæc vobis sæpè cogitatio subeat, cum laxiorem ubique viam & molliorem conquiritis; cum vestra commoda ambiciosius sectamini; cum anhelatis ad omnem voluptatis occasionem; dicat sibi unusquisque vestrùm; quid ago infelix? incendium augeo quo adurar, supplicia mihi nova quæro, quibus excrucier. *Quantum in delicijs fuit, tantum & illi date tormentum ac luctum.*

Sed quid ego hic cætera Inferorum supplicia operosius perfequor. Unum illud videor prætermittere, quod reliquis gravius atque intolerabilius reputandum est. Vermem illum intelligo, qui non moritur, & qui æternitate totâ damnati hominis conscientiam rodet. Hic erit tortor domesticus, qui excuti non poterit, qui adhærescet semper tenax & individuus comes, qui accendet ipse flammæ, irritabit incendia, supplicia omnia vehementius

tius asperabit. Quoties, inquiet ille, sacris im-
 punitis ad institutum vitæ sanctioris agi te ac prope-
 modum rapi sensisti? jam demum huius duritiam
 cordis tui, quam nulli aspirantis gratiæ motus in-
 flectere potuerunt. Quoties harum terrore flam-
 marum percussus & meliorem pollicitus frugem,
 ineundam à te arctam viam juraveras? das tandem
 pœnas, miserime, qui divinæ hæc munera tam ni-
 hili feceris. Quid defuit tibi, quominus castus ac
 pudicus esses? Poteras hunc Deo florem integrum,
 intactumque servare; pende jam pœnas pro exi-
 gna & caduca voluptate. Quid luges, qui hæc tibi
 tormenta paraveris? qui malorum omnium auctor
 unus extiteris? an non prædixi centies hæc tibi,
 dum viveres? jam arde his ignibus quos tantopere
 amasti, arde sine spe, sine solatio, sine lenimento,
 sine ullâ finis expectatione.

III. P A R S.

Ad ultimum pertingimus calamitatis comple-
 mentum, dum æternam fore in Inferis suppliciorum
 seriem profiteamur. At quantum illud unum est,
 Adolescentes, etiam si cætera omnia levia videren-
 tur! Imò & hoc ipsum contemnat per me licet, si
 quis est, qui complecti cogitatione possit, quid sit
 Æternitas. O vocabulum omni terrore gravius,
 igne sævius, tormentis quibuscunque immanius!
 Certè humanis in rebus nihil tam asperum occurrit,
 quod non speretur mitigari posse; offerunt se in-
 commodata multa, sed nullum est eorum, quod exi-
 tum aliquem non habeat. Homines videmus mor-
 bis acutissimis confectos, jacturam rei familiaris
 honorisque passos; sed nihil est tam immedicabile,
 cui finem vel melior fortuna, vel mors saltem ipsa
 non afferat. At Inferis nihil se objicit nisi infandum
 & exitiale, neque terminus usquam ullus reperitur.
 O ignis voracissime, inquiet damnati infelices,

nua-

nunquámne in nihilum nos rediges? O mor si nunquámne aderis: aut potius quæ præsens es semper, nunquámne nos interimes? O sempiterna mors! ó semper vivere, & nunquam vivere! Cogitant sæcula, replicant sæculorum multitudinem innumerablem, cúmque eò pervenère numerando, quod ne capere quidem ipsi possint, nondum, exclamabunt, nondum ingressi sumus curriculum æternitatis! *Fumus tormentorum eorum ascendet in sæcula sæculorum,* inquit Joannes Apoc. 15. *nec habebunt requiem die ac nocte.*

Quid restat, Adolescentes, nisi ut rursùm à vobis petam cum Isaiâ, *quis poterit habitare de vobis cum igne devorante?* quis? éstne, qui tantum fidat viribus suis? qui putet intrepidè se atque alacriter adire flammam illas posse? Hujusmodi si quis esset, eum ut convincerem, non rotas expedirem, non equuleos, non cætera tormenta instituerem, quæ tamen cum supplicijs Inferorum si comparentur, deliciae censerentur possint; hunc juberem tantùm ad candelæ lumen digitum admovere, immotùmque tenere ad tempus brevissimum; non faceret; aut si admove-retur invitus, ut exclamaret, ut refugeret! ut manum continuò retraheret! sed nemo est certè, nemo tam præfracti animi; interrogantq; mihi cum Isaiâ, *quis habitare poterit de vobis cum igne devorante,* omnes audire mihi videor profitentes intolerabilem esse ignem illum, intolerabiles tenebras, vermem intolerabilem, æternitatem nullomodo tolerandam. Hoc si ita est, Adolescentes, cur non adhibetis omnem opem, operamque, ut hos ignes, hæc supplicia fugiatis? si quis est, qui parem se putet his doloribus exantlandis, easque sibi vires esse confidat, quibus possit incumbentem Dei ipsius ultoris manum facile ferre, is quidvis audeat, per me licet: pietatem habeat susdèque, pudicitia non parcat, quidquid blandiuntur voluptates omnes, quid-

quidquid cupiditates suadent, arripiat, nihilque religioni ducat; at, qui fateatur ultrò timere se ignem devorantem, neque eâ esse constantiâ, ut habitare cum eo possit, is scelere ullo lethali se inquinat? is latam spatiosâque peccatorum viam ineat, quæ ad flammâs illas rectâ deducit? dementia est! furoris est!

Alterum à vobis cum Isaia quæram, Adolescentes; *Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?* Non jam dico, quis poterit, sed quis reipsa cum ardoribus sempiternis habitabit? Quis vestrum Inferorum ad flammâs est destinatus? quis per æternitatem omnem ardebit? In promptu est, quid respondeam. Vultis audire, vultis designem intento digito, qui sint ad æterna supplicia divino iudicio damnati? Quidni verò hanc infamiam hîc subeant, qui eâ sunt aliquando in confesso populorum omnium notandi? quidni eos designem, ut, si perire juvat, pereant saltem uni, ab iisque tanquam à faxis periculossimâs, quidquid integrum est, purumque declinet? Quis ergo habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? quis? tu, flagitiose Adolescentens qui licentioris vitæ consuetudini indulges; tu inquam, ni resipiscas, habitabis cum ardoribus sempiternis; tibi hæc parata supplicia sunt nisi serio, constantique studio ignes illos pestiferos, quos tuo in sinu accendisti, nitaris extinguere. Quis, rursus peto, habitabit cum ardoribus sempiternis? Tu qui alienæ pudicitie captiosus, obscenisque verbis insidiaris; tu qui exempli pravitate tam multos corrupisti! tu qui turpi in otio & longâ in desidia consenescens omnibus in animam tuam vitijs aditum reclusisti; tu qui recidivis flagitijs consuetudinem malam magis ac magis roboras & confirmas; tu qui nullo rerum piarum sensu, nullâ Sacrorum reverentiâ divinis mysterijs assistis; tu
qui

qui vocanti Deo jam diu non pares, & à vitiorum
femita retrahenti non obsequeris.

Quamquam ah! potiùs, quotquot estis, vos
honor atque obtestor, per JESU Christi sangui-
nem, qui extinguendis Inferorum ignibus effusus
est totus; per salutem vestram, per amorem quem
habere vos decet fortunatae aeternitatis, extirpate se-
dulo malas vitiorum fibras, quæ vestris cordibus
increverunt, ut mundi toti atque expurgati aeterno
Dei conspectu in caelesti patriâ frui mereamini.

DE OTIO.

ORATIO XIII.

Fili conserva tempus, Ecclesiast. cap. 4.

REdeunte, uti fert mos pristinus, studiorum
curriculo, quibus & diligenter excolendis,
& prudenter moderandis Deus Optimus Ma-
ximus me addixit: nihil ego vel ad injuncti mihi mu-
neris rationem melius, vel ad utilitatem vestram
accommodatius, vel ad ipsam DEI omnipotentis
gloriam potiùs esse duxi, quàm si bene collocandi
in studendi exercitatione temporis auctor hodie at-
que adhortator accederem. Id verò dicendi argu-
mentum arripui eò lubentiùs, Adolescentes Chri-
stiani, quòd debellandum hostem aggredior aetati
vestrae tantò periculosum magis, quantò minùs vi-
deri solet metuendus.

Nam quis, vel inter eos, qui studiorum labo-
res ultrò suscipiunt, tanti putet prodigium esse tem-
poris? quis se, dum accedit ad ablueudas in Sacra-
mento